Súd:	Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka:	21C/19/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2220202428
Dátum vydania rozhodnutia:	14. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Anikó Aibeková
ECLI:	ECLI:SK:OSDS:2023:2220202428.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda v konaní vedenom sudkyňou Mgr. Anikó Aibekovou v spore žalobkýň: 1/ A. B. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX/X, E., 2/ F. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX/X, E., obe v konaní zastúpené: Mgr. Peter Mešenec, advokát so sídlom Prievozská 1314/39, Bratislava, proti žalovanej: KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, v konaní zastúpená: JUDr. Baltazár Mucska, advokát so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 1/ sumu vo výške 8.000,- Eur a žalobkyni 2/ sumu vo výške 18.000,- Eur, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobkyňa 1/ a žalobkyňa 2/ majú voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Dunajská Streda 02.07.2020 si žalobkyne uplatnili nárok na zaplatenie sumy 10.000,- Eur a 30.000,- Eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená smrťou dcéry žalobkyne 2/ a sestry žalobkyne 1/ pri dopravnej nehode, ktorou došlo k zásahu do práva fyzickej osoby na súkromný a rodinný život žalobkýň. Zo žaloby vyplynulo, že dňa 11.07.2017 v čase okolo 10.40 hod. pri meste Dunajská Streda na ceste č. I/63 v km 42,80 E. A. za jazdy na osobnom motorovom vozidle zn. Škoda Octavia bielej farby EČV: G. XXX H. smerom od mesta Šamorín na Dunajskú Stredu začal predbiehať pred ním jazdiace motorové vozidlá, keď prešiel do protismeru a tam sa zrazil s oproti idúcim nákladným motorovým vozidlom zn. Scania bielej farby EČV: G. XXX G. s návesom továrenskej značky Wielton, modrej farby EČV: G. XXXXX, vedeného vodičom I. A., ktorý napriek intenzívnemu brzdeniu zrážke zabrániť nedokázal, pričom pri zrážke vodič motorového vozidla zn. J. K. E. A. a jeho spolujazdkyňa sediaca na prednom sedadle G. A., L. A., nar. XX.XX.XXXX naposledy bytom C. D. XXX/XX, E. utrpeli zranenia, ktorým na mieste podľahli. Pri nehode usmrtená G. A., L. A. bola sestrou žalobkyne 1/ a dcérou žalobkyne 2/. Trestné stíhanie týkajúce sa dopravnej nehody bolo uznesením Okresného riaditeľstva PZ Dunajská Streda zo dňa 26.06.2018, ČVS: ORP-499/1-VYS-DS-2017 zastavené, nakoľko vyšetrovaním bolo zistené, že nehodu spôsobil E. A. na motorovom vozidle zn. Škoda Octavia, EČV: G. XXX H. v čase dopravnej nehody poistené u žalovanej. Poistná zmluva, predmetom ktorej bolo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bola uzatvorená u žalovanej pod č. 6566679275. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami. Judikatúra Najvyššieho súdu SR zastáva názor, podľa ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami. Konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny je neoprávneným zásahom do osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Žalobkyne sa odvolávali

na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. ÚS/666/2016 ohľadne nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu, podľa ktorého pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) o ochrane osobnosti s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Povinné zmluvné poistenie má v zmysle záveru Ústavného súdu pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Protiprávnym konaním E. A. došlo u žalobkýň k nenávratnej deštrukcií ich medziľudských vzťahov, tvoriacich základ súkromného života a rodiny žalobcov. Náhle a neočakávané úmrtie dcéry a dieťaťa zasiahlo žalobkyne takým spôsobom, že následky sú neodvrátiteľné a trvalé. Pred dopravnou nehodou rodina žila usporiadane, harmonicky a bola citovo navzájom previazaná a súdržná. Žalobkyne poukázali na viaceré súdne rozhodnutia, kedy súd priznal príbuzným náhradu nemajetkovej ujmy za smrť príbuzného.

2. K žalobe sa vyjadrila žalovaná, ktorá uplatnený nárok v celom rozsahu neuznala, namietla premlčanie nároku v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení (ďalej len zákon o PZP“) v spojení s príslušnými ustanoveniami OZ. Uplatnenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalovaná považovala za neprimerane vysokú, navyše žalobkyne nezohľadnili iné formy satisfakcie a nedostatočne definovali hĺbku vzťahov žalobkýň s nebohou G. A., L. A.. Mala za to, že je potrebné skúmať aj okolnosti nehody a príbuzenský vzťah vinníka nehody s nebohou a žalobkyňami. Žalovaná poprela aj svoju pasívnu vecnú legitimáciu. V prípade stotožnenia sa s výkladom, že nemajetková ujma voči poisťovni je škodou na účely zákona o PZP, musí sa voči nej ako ku škode pristupovať a musia sa použiť všetky zákonné ustanovenia upravujúce náhradu škody vrátane premlčania. Žalovaná nijako do práv žalobkýň nezasiahla, a preto je možné voči nej uplatniť len nárok na náhradu škody, kedy je nutné aplikovať premlčacie doby podľa ustanovení o náhrade škody. Ustanovenie § 101 OZ upravuje všeobecnú dĺžku premlčacej doby, ktorá platí v prípade keď zákon neustanovuje osobitnú premlčaciu dobu. K dopravnej nehode a k úmrtiu nebohej došlo 11.07.2017 a k podaniu žaloby dňa 02.07.2020 a teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty. Už v čase smrti žalobkyne mohli predpokladať, kto je osobou zodpovednou a vedeli, aký zásah/škoda im vznikla. Objektívne najneskorší dátum, kedy sa mohli žalobkyne dozvedieť, kto je zodpovedný za škodu je dátum vydania uznesenia o zastavení trestného konania, a to 26.06.2018, teda dvojročná subjektívna doba uplynula 26.06.2020. Žaloba bola podaná 02.07.2020. Vzhľadom na uvedené žalovaná vzniesla námietku premlčania v celom rozsahu. Náhrada nemajetkovej ujmy je individuálnym inštitútom, kedy každý prežíva zásah do svojej majetkovej sféry osobne a osobitne. Preto je potrebné skúmať, aká náhrada patrí konkrétnej osobe a nie paušalizovať náhradu len podľa stupňa príbuzenstva. Rovnako ospravedlnenie sa vodiča /pôvodcu zásahu alebo jeho odsúdenie v trestnom konaní môže mať pre jednotlivých žalobcov inú váhu čo do zadosťučinenia , rovnako tak aj smrť pôvodcu zásah, kedy táto je v tomto prípade špecifická, pretože tento bol otcom nebohej a žalobkyne 1/ a manželom žalobkyne 2/. Preto je potrebné akceptovať aj dopad do rodiny pôvodcu zásahu, t.j. opäť žalobkýň, kedy dochádza k stretu dvoch následkov, z ktorých jeden je podkladom pre uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy. Pre konanie sú podstatné okolnosti na strane pôvodcu zásahu/vodiča, nebohého E. A., a to najmä jeho majetkové pomery. Žalovaná mala za to, že úmrtie pôvodcu zásahu je tiež potrebné skúmať ako formu satisfakcie. Zdôraznil ďalej, že prípadná priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pre žalobkyne nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a má slúžiť ako zmiernenie následkov zásahu a nie získanie finančného prospechu. Preto je potrebné skúmať pomery v rodine žalobkýň a vzájomné vzťahy. Zohľadniť aj iné satisfakcie, a to najmä dopad úmrtia pôvodcu zásahu/vodiča. Výšku uplatneného nároku považovala žalovaná za neprimerane vysokú a poukázala na rozhodnutia súdov. Žalovaná trvala na absencii pasívnej vecnej legitimácie žalovanej, ako aj na stanovisku, že cez ustanovenia zákona o PZP sa nemajetková ujma neuhrádza, keďže tento pojem zákon nepozná. Žalovaná navrhla žalobu ako nedôvodnú zamietnuť a priznať žalovanej nárok na náhradu trov konania.

3. V replike k vyjadreniu žalovanej žalobkyne zdôraznili, že tvrdenie o absencií pasívnej vecnej legitimácie je individuálny nesprávny právny názor žalovanej, nerešpektujúci rozhodnutie Európskeho súdneho dvora ani nadväzujúcu ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR ani Najvyššieho súdu SR. V otázke pasívnej vecnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy bolo rozhodnuté uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/1/2016, zverejneným v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 61/2018. Týmto došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v predmetnej právnej otázke. Žalobkyne poukázali na ďalšie

judikáty, podľa ktorých škodou pre účely zákona o PZP je aj náhrada nemajetkovej ujmy. K námietke premlčania vznesenej žalovanou žalobkyne poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 17.02.2011 sp. zn. 5Cdo 265/2009, podľa ktorého počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemajetkovú ujmu podľa § 101 OZ je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcom po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. K obdobnému právnemu záveru o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v iných rozhodnutiach, a to sp. zn. 5Cdo/278/2007 a 2Cdo194/2011. Žalobkyne mali za to, že záver Ústavného súdu, že pojem „škoda“ použitý v zákone o PZP je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti, nie je možné interpretovať tak, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti okamihom uplatnenia voči poisťovateľovi mení svoju povahu, obsah či účel a stáva sa iným nárokom. Žalobkyne uplatňujú voči poisťovateľovi ten istý nárok, ktorý by boli oprávnený uplatniť voči pôvodcovi neoprávneného zásahu. Je právne nepredstaviteľné, aby sa premlčanie toho istého nároku spravovalo inými ustanoveniami v závislosti od toho, voči komu žalobkyne uplatnia nárok. K neoprávnenému zásahu do práva na rodinný život žalobkýň došlo prevádzkou motorového vozidla poisteného u žalovanej. Keďže k úmrtiu G. A. došlo 11.07.2017, premlčacia lehota začala plynúť dňa 12.07.2017 a uplynula 12.07.2020. Žalobkyne svoj nárok uplatnili na súde dňa 02.07.2020. Usmrtenie človeka je vážnym zásahom do súkromia a duševného zdravia blízkych osôb a zakladá právo na náhradu škody na zdraví vo všetkých jej formách vrátane nemajetkovej ujmy s priamym nárokom voči poisťovateľovi. Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny. Strata blízkej osoby je nenapraviteľná, nereparovateľná. Žalobkyne nenávratne prišli o možnosť tešiť sa v budúcnosti zo spoločne strávených chvíľ so zosnulou. Prišli o možnosť naďalej udržiavať a budovať vzťahy založené na silných citových väzbách. Pri úmrtí blízkej osoby vždy existuje sociálna, morálna, citová ujma, ktorá zabráni preživšej osobe napĺňať jej citové potreby. Morálne zadosťučinenie (napr. ospravedlnenie, ľútosť) ako satisfakčný prostriedok môže byť dostatočný pri najjednoduchšej ujme, avšak pri náhlom nečakanom usmrtení človeka ide o jednu z najzávažnejších neodvrátiteľných trvalých foriem zásahu do rodinného života pozostalých. V takýchto prípadoch náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je jediným odôvodneným satisfakčným prostriedkom zmiernenia vzniknutej ujmy pre pozostalých. Nie je žiaden relevantný dôvod zisťovať majetkové pomery zodpovednej osoby. Uzatvorením povinného zmluvného poistenia sa poistený chráni proti finančným následkom škody, ktorú môže spôsobiť tretej osobe prevádzkou motorového vozidla. Výška poistného plnenia je zákonom finančne limitovaná maximom na jednu škodovú udalosť v závislosti od povahy škody. I v prípade, že by škodca vodič nebol dostatočne bonitný na to, aby uhradil škodu poškodenému, nie je na to povinný, lebo túto povinnosť má zo zákona poisťovateľ. Návrh zisťovať majetkové pomery škodcu je preto z pohľadu žalobkýň neodôvodnený. Uplatnená výška náhrady nemajetkovej ujmy dostatočne odráža intenzitu zásahu do práv žalobkýň. Uplatnená náhrada za nemajetkovú ujmu nie je paušalizovaná a nie je stanovená nad rámec bežného rozhodovania súdov o obdobných nárokoch pozostalých osôb. Krajské súdy v SR priznávajú pozostalým minimálne výšku nemajetkovej ujmy v rozsahu uplatneného nároku. Navrhovaná náhrada nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanej nemá likvidačný charakter a napĺňa princíp proporcionality ako súčasť práva na súdnu ochranu. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy treba vychádzať zo zásady primeranosti so zreteľom na zákonom dané kritériá (závažnosť vzniknutej ujmy - nezvrátiteľný následok v podobe násilného pretrhnutia úzkych rodinných a citových väzieb smrťou rodinného príslušníka a okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva). Žalovaná suma nemajetkovej ujmy spĺňa po každej stránke požiadavku proporcionality zásahu vzniknutej ujmy v osobnostných právach žalobcov. Žalobkyne poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, kedy súd priznal pozostalým príbuzným vyššie sumy náhrady nemajetkovej ujmy ako je suma žalobkyňami uplatnená.

4. Žalovaná v duplike zotrvala na všetkých svojich doterajších vyjadreniach a zopakovala argumenty uvedené vo vyjadrení k žalobe. Zotrvala na námietke premlčania. Rozsudky, na ktoré poukázali žalobkyne, neposudzovali nároky uplatnené voči poisťovniam, ale priamo voči zasahovateľom. Voči poisťovni je možné uplatniť len nárok cez ustanovenia zákona o PZP, ktorý pozná len inštitút náhrady škody. Voči žalovanej v postavení poisťovateľa nie je možné v otázke premlčania prijať záver o aplikácií ustanovenia § 101 OZ nie je akceptovateľné na jednej strane tvrdiť, ž nemajetková ujma je škodou (pri pasívnej legitimácií) a na druhej strane tvrdiť, že sa premlčuje v trojročnej premlčacej lehote - najmä ak je nárok uplatnený len voči ekonomicky silnému subjektu - poisťovateľovi. Žalovaná nijako do práv žalobkýň nezasiahla, a tak je možné voči nej uplatniť len nárok na náhradu škody. K dopravnej

nehode a úmrtiu nebohej došlo 11.07.2017 a podaniu na súd 02.07.2020, teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby. Žalovaná trvala tiež na tom, že pre konanie sú podstatné okolnosti na strane pôvodcu zásahu/vodiča, a to najmä jeho majetkové pomery. Vždy sú pre konanie rozhodujúce majetkové pomery pôvodcu zásahu/vodiča a nie poisťovateľa/ žalovanej, ktorá stráca možnosť aplikovať ďalšie formy satisfakcie, ako je prejednanie veci, ospravedlnenie sa, odsúdenie v trestnom konaní atď. Žalovaná ako poisťovateľ má v konaní pozíciu subjektu, ktorý v prípade priznania náhrady po zohľadnení pomerov osoby - pôvodcu zásahu za neho nahradí priznanú nemajetkovú ujmu. Preto aj ak vodič zahynul je potrebné zohľadniť jeho majetkové pomery. Súdna prax prijala zásadné kritériá, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Tieto kritériá sa rozdeľujú na kritériá na strane žalobcov, kedy ide najmä o intenzitu vzťahu žalobcu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, morálne zadosťučinenie a na strane vodiča, kedy je potrebné zohľadniť najmä postoj vodiča (ľútosť, náhradu škody, ospravedlnenie), dopad udalosti do sféry pôvodcu, majetkové pomery vodiča. Žalovaná tiež zastávala názor, že napriek tvoriacej sa judikatúre nemajetková ujma nie je škodou na účely zákona o PZP a v konaní absentuje aj pasívna vecná legitimácia žalovanej. Z podanej žaloby nevyplýva úzkosť citových väzieb medzi žalobkyňami a nebohou. Žalobkyne apelujú len na existenciu rodinných pomerov. Zdôraznila, že prípadná priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pre žalobkyne nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia. Výšku uplatneného nároku považovala žalovaná za neprimerane vysokú a vymykajúcu sa rozhodovacej praxi súdov.

5. Na pojednávaní konanom dňa 08.10.2021 sa žalobkyne prostredníctvom ich právneho zástupcu v plnom rozsahu pridržali žaloby ako aj ostatných podaní vo veci. Z judikatúry Európskeho súdneho dvora, Ústavného súdu (ďalej len „ÚS“) ako aj Najvyššieho súdu SR (ďalej len „NS SR“) vyplynulo, že žalovaná je vo veci pasívne vecne legitimovaná, pohľadávka premlčaná nie je. Návrh na zisťovanie majetkových pomerov je v plnom rozsahu nedôvodný. Pokiaľ ide o výšku nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy, táto je adekvátna a v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky. Z toho dôvodu žalobkyne navrhli priznať im uplatnený nárok ako aj nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Rovnako sa žalovaná na pojednávaní konanom dňa 08.10.2021 prostredníctvom svojho právneho zástupcu pridržala svojich doterajších podaní ako aj námietky premlčania, pričom uviedla, že judikatúra sa doteraz nezaoberala skutočnosťou, že pozostalí si náhradu nemajetkovej ujmy uplatňujú voči poisťovateľovi, na ktorého sa podľa § 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení vzťahuje osobitná premlčacia lehota. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimáciu poisťovateľa, poukázala na špecifickosť prípadu, kedy škodca je príbuzným žalobkýň. Podľa § 5 ods. 1 písm. b) bod. 1 zákona o PZP poisťovateľ nenahrádza škodu, za ktorú poistený zodpovedá manželovi alebo osobám, ktoré sú v čase vzniku škodovej udalosti sním spolu bývajú v jednej domácnosti. Vzhľadom na uvedené má žalovaný za to, že nárok žalobcov v predmetnej veci nie je vôbec daný, keďže ide o blízke osoby škodcu, ktorý je primárne osobou, ktorá v prípade prežitia má niesť dôsledky svojho konania, a teda aj prípadne vzniknutej škody. Poisťovateľ nevie poskytnúť iné zadosťučinenie ako iba finančné. Nastupuje až vtedy keď je priznaná náhrada nemajetkovej ujmy, aby ju plnil z povinného zmluvného poistenia. Vzhľadom na okolnosti prípade mala žalovaná za to, že morálne zadosťučinenie bude v tomto prípade postačovať, a to z toho dôvodu, že pôvodca zásahu bol manželom žalobkyne 2/ a otcom žalobkyne 1/. Vzhľadom na tieto skutočnosti navrhla žalobu v plnom rozsahu zamietnuť a žalovanej priznať nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

7. K námietke výluky prednesenej žalovanou na pojednávaní dňa 08.10.2021 sa písomne vyjadrili žalobkyne, majúc za to, že právny názor žalovanej vychádza z nesprávnej interpretácie zákonom striktne stanovených výnimiek z povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie. Výluka z povinného zmluvného poistenia prichádza do úvahy pri zodpovednostnom vzťahu manžela ako škodcu a manželky ako poškodenej len pri kategórií majetkových škôd, resp. pri škode presne vymedzenej v ustanovení § 5 ods. 1písm. b) zákona o PZP. Táto skutočnosť je vyjadrená tým, že v § 5 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o PZP je výslovne vypustená škoda špecifikovaná v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, ktorou je škoda na zdraví a náklady pri usmrtení. Pokiaľ teda manžel manželke spôsobí škodu na zdraví, poisťovateľ je povinný takúto škodu nahradiť. Škoda na zdraví (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia) je svojou povahou škodou nehmotného charakteru. Nemajetková ujma nie je škodou na veci, ušlým ziskom ani nákladom spojeným s právnym zastúpení, pri ktorých poisťovateľ nie je povinný zo zákona plniť. Nemajetková ujma sa spája s neoprávneným zásahom do života alebo zdravia dotknutej fyzickej osoby, teda je bezprostredne úzko spätá so škodou na zdraví, prípadne s usmrtením blízkeho človeka. Je pravdou, že zákon o PZP síce výslovne pojem nemajetková ujma nepoužíva, ale zároveň

ani nie je možné, aby bola nemateriálna ujma vzhľadom na svoju povahu účelovo zaradená pod škodu na veciach, ušlý zisk alebo náklady spojené s právnym zastúpením, na ktoré sa výluka vzťahuje. Pokiaľ škoda na zdraví spôsobená manželom manželke je hradená z povinného zmluvného poistenia, tak aj náhrada nemajetkovej ujmy musí byť hradená poisťovateľom z povinného zmluvného poistenia a to aj v prípade, že nemajetková ujma bola spôsobená manželom žalobkyne. Nemajetková ujma je totiž svojou povahou bližšie k škode na zdraví ako škode na majetku.

8. S vyjadrením žalobkyne bola žalovaná oboznámená, na pojednávaní dňa 19.10.2021, tá však zotrvala na svojej námietke s poukazom na výluku v zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 písm. bod 1 zákona o PZP s tým, že keďže ide o samostatný nárok, ktorý judikatúra podradila pod zákon o PZP, nie je dôvodné pripodobňovať predmetný nárok akémukoľvek inému nároku o vzniknutej škody, a to ani škode na zdraví, preto naďalej zotrval na svojom vyjadrení.

9. Na pojednávaní dňa 08.10.2021 a 19.10.2021 súd vypočul žalobkyne 1/ a 2/.

10. Žalobkyňa 1/ na pojednávaní dňa 08.10.2021 uviedla, že k dopravnej nehode prišlo v deň, keď ukončila vysokú školu, boli na odovzdávaní diplomu. Otec so sestrou cestovali v jednom aute, ona išla spolu s matkou za nimi. Priamo nehodu nevideli, avšak boli tam, kým prišla rýchla zdravotná pomoc. Videli, ako sa zdravotníci snažili oživovať jej sestru, sledovali priamo situáciu na mieste. Otcovi sa už pomôcť nedalo. Následne sa zistilo, že už ani sestru nie je možné oživiť. Boli to žalobkyne 1/ a 2/, ktoré oznámili manželovi sestry, že zomrela. Išli domov, čakala ich tam celá rodina. Snažili sa vysvetliť dcére sestry, čo sa stalo. Potom ju upokojovali. Maloletá dlhý čas nechcela prijať situáciu, trvalo jej mesiace, kým pochopila, že matka sa už nevráti. Keďže otec netere žalobkyne 1/ dlho pracuje, táto sa často zdržiava u žalobkyne 1/ alebo starých rodičov. So sestrou mala žalobkyňa 1/ dobrý vzťah, boli spolu každý deň, často jej opatrovala dieťa. Jej sestra bola jej najlepšou kamarátkou, stratila nielen sestru ale aj kamarátku. Na otázku právneho zástupcu, ako si spomína na detstvo uviedla, že vyrastali spolu so sestrou, rodičia mali veľkú záhradu, tam sedávali, sestra sa s ňou učila, chodili spolu na prechádzky, trávili spolu celý voľný čas. Žalobkyňa 1/ sa vždy obrátila na sestru, keď niečo potrebovala. Na otázku, ako sa cítila po nehode, uviedla, že najskôr nechápala, čo sa to okolo nej deje. Iba stála a pozerala. Až keď videla zlomeného manžela sestry, začala aj ona plakať. Týždne nevedela spať, videla ich pred sebou, trvalo mesiace, kým dokázala hovoriť o tom, čo sa stalo. Dodnes keď jej napadne niečo v súvislosti so sestrou, začne plakať. Ten pocit sa časom trošku zmiernil, človek začne spracovávať, ale stále ju to bolí. Keď sa pozrie na sestrinu dcéru, vždy jej ju pripomenie. V čase nehody žila žalobkyňa 1/ ešte s rodičmi, sestra s manželom. Študovala v Bratislave, avšak dochádzala domov, na internáte nebývala. So sestrou sa stretávali každý deň.

11. Žalobkyňa 2/ na pojednávaní konanom dňa 19.10.2021 uviedla, že dopravná nehoda sa stala, keď sa vracali z promócie druhej dcéry, žalobkyne 1/, domov. Išli dvomi autami, ona išla druhým autom. Videla, že auto so zosnulými manželom a G. A., L. A. je už v poli, modlila sa, aby sa zachránila aspoň dcéra. Zistila však, že jej už nebolo pomoci. Nevedela sa z tejto straty spamätať. Keď dcéra ešte žila, boli spolu každý deň. Dvadsaťpäť rokov s dcérou žili spolu v jednej domácnosti, potom bývala v susedstve. Čiže aj po odsťahovaní sa stretávali často, aj dva - trikrát denne. Mala veľmi dobrý vzťah s obidvoma dcérami, čo mohli, to im zabezpečili. Na dcéru myslí každý deň, najmä keď príde na návštevu jej vnučka. Na cintorín chodí pravidelne, týždenne. Pokiaľ ide o pocit, ktorý zažívala bezprostredne po nehode a dnes, dnes je to o trošku lepšie, ale ešte stále ju to bolí, najmä keď sa pozrie na fotografiu alebo na jej vnučku, o druhej dcére sa rozpráva aj so žalobkyňou 1/.

12. V záverečnej reči právny zástupca žalobkýň uviedol, že všetky námietky žalovanej považuje za nedôvodné, vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobkýň, pričom jediná možná satisfakcia je satisfakcia vyplývajúca zo žaloby, ktorej výška zodpovedá doterajšej súdnej praxi. Z toho dôvodu navrhol, aby súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel a priznal žalobkyniam nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

13. Právny zástupca žalovanej zotrval na všetkých prednesených námietkach, a to tak na námietke nedostatku pasívnej vecnej legitimácie, námietke premlčania, a to aj na námietke výnimky voči žalobkyni 2/. Ak judikatúra pristúpila k pasívnej vecnej legitimácii žalovanej čo do nemajetkovej ujmy, v tom prípade je potrebné použiť na právny inštitút nemajetkovej ujmy aj ostatné ustanovenia zákona o PZP, napr. aj právny inštitút premlčania a žalovanou namietanú výluku. Je potrebné zohľadniť tiež ďalšie skutočnosti,

a to tak na strane žalobkýň ako aj žalovanej. Ide predovšetkým o skutočnosť, že vinníkom nehody, a teda osobou, ktorá by mala primárnu zodpovednosť za zásah je manžel a otec žalobkýň. Žalovaná mala za to, že v predmetnej veci je postačujúcej satisfakciou morálne zabezpečenie, ktoré plynie zo skutočnosti rodinného príbuzenstva medzi pôvodcom zásahu a žalobkyňami. Z toho dôvodu žalovaná navrhla žalobu ako nedôvodnú zamietnuť a žalovanej priznať nárok na náhradu trov konania.

14. Tunajší súd rozhodol vo veci samej rozsudkom č.k. 21C/19/2020-138 zo dňa 19.10.2021, voči ktorej podala žalovaná odvolanie. Krajský súd v Trnave uznesením č.k. 23Co/110/2022-201 zo dňa 31.10.2022 odvolaním napadnutý rozsudok tunajšieho súdu (v spojení s opravným uznesením) zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Žalobkyne v písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 05.03.2023 poukázali o.i. na rozhodovaciu prax krajských súdov. K otázke intenzity vzťahu žalobkyne 1/ uviedli, že žalobkyňa 1/ sa nedozvedela o úmrtí sestry sprostredkovane, ale bola prítomná priamo na mieste dopravnej nehody. Osobne v dohľade vnímala prítomnosť rýchlej zdravotnej pomoci, vnímala bezprostredné ohrozenie života členov posádky, keď sa ju záchranári snažili oživovať, pričom počas oživovania bola žalobkyňa 1/ vystavená nepredstaviteľnému nadmernému stresu a následnému žiaľu, keď zistila, že sa záchranárom nepodarilo sestru oživiť. Žalobkyňa 1/ prežívala úmrtie svojej sestry nepochybne viac oproti iným pozostalým, ktorí sa dozvedeli o úmrtí rodinného príslušníka iným spôsobom a neboli osobne prítomní pri úmrtí ich rodinného príslušníka. Žalobkyňa 1/ mala pocit, že nevie pomôcť svojej zomierajúcej sestre. Tieto okolnosti ako osobné prežívanie úmrtia sestry na mieste dopravnej nehody len pár metrov od bezvládneho tela mŕtvej sestry sú okolnosťou, ktoré znásobujú vnímanie tejto tragédie žalobkyňou. V deň dopravnej nehody boli obe žalobkyne spolu so zosnulou na promóciách žalobkyne 1/. Žalobkyňa 1/ mala záujem, aby na promóciách okrem rodičov bola zúčastnená aj jej zosnulá sestra, aby zdieľala spolu s ňou jej životný úspech, čo svedčí o tom, že si boli mimoriadne blízke. V daný deň mali pokračovať v oslave, namiesto oslavy však museli pripravovať pohreb svojich najbližších. Navyše smrť zosnulej museli žalobkyne oznámiť aj manželovi a maloletej dcére zosnulej. Žalobkyňa 1/ v čase úmrtia sestry mala 26 rokov, pričom jej zosnulá sestra mala 32 rokov. Vekový rozdiel medzi sestrami bol len 6 rokov, teda zanedbateľný. Žalobkyni 1/ zomrela jediná staršia sestra. Iného súrodenca nemá. Sestry zdieľali prevažnú časť života v jednej spoločnej domácnosti, boli v každodennom kontakte. Zosnulá bývala do svojich 25 rokov v spoločnej domácnosti so žalobkyňami, potom s manželom v ich susedstve. O nadštandardnom vzťahu žalobkyne 1/ k zosnulej sestre svedčí aj jej správanie po úmrtí, keď pomáhala spolu s matkou podľa možnosti pri starostlivosti o dcérku zosnulej. Intenzitu vzťahu žalobkyne 1/ k zosnulej popísala žalobkyňa 1/ súdu aj na výsluchu. Uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy nie je neprimeraná, pričom vzhľadom na uvedené skutočnosti nemôže na tom zmeniť nič ani skutočnosť, že sestru žalobkyne 1/ usmrtil jej otec. V prípade, ak by súd zohľadnil, že k usmrteniu došlo otcom žalobkyne 1/, hoci na to podľa názoru žalobkýň nie je dôvod, navrhli, aby súd neznížil náhradu pod 8.000,- Eur. K otázke intenzity vzťahu žalobkyne 2/ uviedli, že žalobkyňa 2/ prežívala úmrtie svojej prvorodenej dcéry priamo na mieste dopravnej nehody. Nič nie je horšie, keď rodičovi zomiera dieťa, rodič dúfa, že možno sa ho podarí zachrániť, avšak napokon zistí, že sa tak nestane. Ide o okolnosť, ktorá nepochybne umocňuje prežívanie úmrtia dcéry jej vlastnou matkou. Keď dcéra žalobkyne 2/ ešte žila, boli spolu každý deň. Dvadsaťpäť rokov s dcérou žili spolu v jednej domácnosti, potom bývala v susedstve. Čiže aj po odsťahovaní sa stretávali často, aj dva – trikrát denne. Mala veľmi dobrý vzťah s obidvoma dcérami, čo mohli, im zabezpečili. Na dcéru myslí každý deň, najmä keď príde na návštevu jej vnučka. Na cintorín chodí pravidelne, týždenne. Pokiaľ ide o pocit, ktorý zažívala bezprostredne po nehode a dnes, je to o trošku lepšie, ale ešte stále ju to bolí, najmä keď sa pozrie na fotografiu alebo aj na svoju vnučku, o druhej dcére sa rozpráva aj so žalobkyňou 1/. Navrhli, aby v prípade zohľadnenia skutočnosti, že k usmrteniu došlo manželom žalobkyne 2/, výška náhrady priznaná žalobkyni 2/ nebola nižšia ako 20.000,- Eur. Žalobkyne súčasne poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 3180/2020 zo dňa 15.12.2020, kde vodič – manžel usmrtil spolujazdkyňu – manželku a náhradu nemajetkovej ujmy žiadal od poisťovne zať pozostalých. V predmetnom rozhodnutí krajský súd ani Najvyšší súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre zaťa nezohľadňovali, že usmrtený škodca (vinník dopravnej nehody) bol blízkou osobou žalujúceho zaťa zosnulého škodcu a táto skutočnosť nemala vplyv na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

16. Na pojednávaní konanom dňa 14.07.2023 súd opätovne vypočul žalobkyne 1/ a 2/. žalobkyňa 1/ uviedla, že so sestrou sa stretávali dennodenne. Sestra pracovala v základnej škole, pričom sa vždy stretli po práci. Chýba jej spoločne strávený čas. Boli si veľmi blízke. Nebohá sestra postavila rodinný

dom vedľa rodičovského domu, mali však spoločný dvor. Sestra sa presťahovala do svojho rodinného domu, keď mala 27 rokov, napriek tomu však boli v úzkom kontakte. V súvislosti s tým, že jej otec zavinil nehodu uviedla, že zo začiatku mala ťažké srdce na otca. Rovnako ju bolí, že stratila nielen sestru, ale aj otca. Už sa však vyrovnala s touto skutočnosťou. Vzhľadom na to, že túto skutočnosť nemožno zmeniť, otcovi odpustila. Túto udalosť zavinil neúmyselne. So svojim švagrom sa stretáva každý deň. Rovnako pravidelne stretáva svoju krstnú dcéru. Chodievajú aj na spoločné výlety. Snažia sa všetky sviatky stráviť spoločne tak, aby dcéra zosnulej nepociťovala neprítomnosť svojej matky. Žalobkyňa 2/ uviedla, že od nešťastia síce uplynulo 6 rokov, ťažko však to znášajú. 11. júla bolo výročie, kedy boli spoločne celá rodina na cintoríne. Ľutuje aj svojho manžela. Napriek tomu, že nehodu zavinil on, má ho naďalej rada a odpustila mu. Ďalej uviedla, že zosnulá, bola veľmi dobrá a múdra dcéra. Napriek tomu, že medzi dcérami bol 7 ročný vekový rozdiel, si veľmi dobre rozumeli. Spoločne sa hrávali, staršia mladšiu učila. Bol medzi nimi veľmi blízky vzťah. Taktiež mala aj ona, t.j. žalobkyňa 2/ blízky vzťah s dcérou, a to aj po tom ako sa odsťahovala. Vždy keď dcéra mala problém alebo otázku, požiadala svoju matku o radu. Dcéra jej veľmi chýba. Bola výrečná, organizovala rodinné stretnutia. Aj toho času si na ňu spomínajú.

17. Súd vo veci vykonal (a na základe pokynov odvolacieho súdu po zrušení v poradí prvého rozsudku doplnil) dokazovanie výsluchom žalobkýň 1/ a 2/ (č.l. 118, čl. 133 a č.l. 248), listinnými dôkazmi založenými do spisu, a to: rodný list B. A., sobášny list E. A. a F. B. (A.), rodný list G. A., uznesenie OR PZ DS odbor kriminálna polícia ČVS-ORP-499/1-VYS-DS-2017 zo dňa 26.06.2018, výpis z OR spol. KOOPERATIVA poisťovňa a.s., vyjadrenie k žalobe zo dňa 18.08.2020, replika žalobkýň zo dňa 16.11.2020, duplika žalovanej zo dňa 15.12.2020, vyjadrenie žalobkýň zo dňa 05.03.2023 a jej prílohy, pričom zistil nasledujúci skutkový a právny stav:

18. G. A., L. A. zomrela dňa XX.XX.XXXX vo veku 32 rokov pri dopravnej nehode. Žalobkyňa 1/ je sestrou a žalobkyňa 2/ matkou zosnulej G. A., L. A..

19. Z uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Dunajskej Strede Odbor kriminálnej polície - 1. oddelenie vyšetrovania ČVS-ORP-4991-VYS-DS-2017 zo dňa 26.06.2018 vyplynulo, že dňa 11.07.2017 v čase okolo 10.40 hod. pri meste Dunajská Streda na ceste č. I/63, v km 42,80 vodič E. A., nar. XX.XX.XXXX, otec usmrtenej G. A., L. A. a žalobkyne v 1/ rade, manžel žalobkyne v 2/ rade, za jazdy na osobnom motorovom vozidle zn. Škoda Octavia bielej farby EČV: G. XXXXX smerom od mesta Šamorín na Dunajskú Stredu začal predbiehať pred ním jazdiace motorové vozidlá, keď prešiel do protismeru a tam sa zrazil s oproti prichádzajúcim nákladným motorovým vozidlom továrenskej zn. Scania bielej farby EČV: G. XXXXX s návesom továrenskej zn. Wielton modrej farby EČV: G. XXXXX, ktorého vodič zrážke napriek intenzívnemu brzdeniu zabrániť nevedel. Pri zrážke podozrivý vodič vozidla zn. Škoda Octavia EČV: G. XXXXX ako aj jeho spolujazdkyňa sediaca na prednom sedadle G. A., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom E., C. D. XXX/XX, okr. Dunajská Streda utrpeli zranenia, ktorým na mieste podľahli. Trestné stíhanie bolo uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Dunajskej Strede, Odbor kriminálnej polície - 1. oddelenie vyšetrovania ČVS-ORP-4991-VYS-DS-2017 zo dňa 26.06.2018 zastavené, lebo trestné stíhanie je neprípustné proti tomu, kto zomrel. Z predmetného uznesenia vyplynulo, že príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla zn. Škoda Octavia (E. A.), vodič sa pohyboval rýchlosťou vyššou ako je povolená rýchlosť, pričom samotný manéver predchádzania vykonal kolíznym spôsobom, teda pri predchádzaní vozidiel jazdiacich pred ním vošiel do protismerného jazdného pruhu v čase, kedy v ňom prichádzala jazdná súprava vedená vodičom I. A., ktorý nehode zabrániť nemohol. Bezprostrednou príčinou smrti M. G. A. bola mozgová smrť v dôsledku závažných poranení hlavy a ďalších poranení tela, ktoré menovaná utrpela pri dopravnej nehode.

20. Osobný automobil zn. Škoda Octavia EČV: G. XXXXX bol v čase nehody poistený u žalovanej.

21. Podľa článku 16 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj "Ústava"), každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

22. Podľa čl. 1 ods. 2 Smernice EP a Rady 2009/103/ES z 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 prvý pododsek smernice každý členský štát prijme v súlade s článkom 5 všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia

zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe (určených) opatrení. Podľa čl. 3 štvrtý pododsek smernice poistenie uvedené v prvom pododseku povinne pokrýva škodu na majetku, ako aj ujmy na zdraví.

23. Podľa hlavy I článku 8 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z 4.11.1950 každý má právo na rešpektovanie rodinného, súkromného života, obydlia a korešpondencie.

24. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník" alebo „OZ"), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

25. Podľa § 13 Občianskeho zákonníka
(1) Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.
(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

26. Podľa § 116 Občianskeho zákonníka blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

27. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

28. Podľa § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka
1) Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.
2) Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

29. Podľa § 4 ods. 1 až 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP")
1) Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.
2) Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
d) ušlého zisku.
3) Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom6b) uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.
4) Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

30. Podľa § 5 ods. 1 písm. b bod 1 zákona o PZP ak poistná zmluva neustanovuje inak, poisťovateľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d), za ktorú poistený zodpovedá svojmu manželovi alebo osobám, ktoré s ním v čase vzniku škodovej udalosti žili v domácnosti.

31. Podľa § 15 zákona o PZP
1) Náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi20) a je povinný tento nárok preukázať.
2) Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

32. Predmetom sporu je neoprávnený zásah do práva na súkromie a rodinný život žalobkýň, ku ktorému došlo usmrtením G. A., L. A., sestry žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ pri dopravnej nehode, zavinenej E. A., otcom zosnulej a žalobkyne 1/ a manželom žalobkyne 2/ ako vodičom motorového vozidla zn. Škoda Octavia EČV: DS 591 CT. Predmetné motorové vozidlo bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej, voči ktorej si žalobkyne uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

33. Žalovaná v priebehu konania (o.i.) namietla absenciu pasívnej vecnej legitimácie v konaní, majúc za to, že z povinného zmluvného poistenia podľa zákona o PZP nie je možné hradiť nemajetkovú ujmu, keďže zákon o PZP tento pojem nepozná. Podstatným z hľadiska posúdenia dôvodnosti uplatneného nároku vo vzťahu k žalovanej bolo teda ustáliť, či tento nárok možno subsumovať pod plnenie v zmysle § 4 zákona o PZP. Pri riešení tejto právnej otázky súd odkazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR, ktorým je rozhodnutie vydané pod sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. 07.2017, publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk NS SR pod č. R 61/2018, ďalej rozhodnutia sp. zn. 6Cdo 143/2017 zo dňa 27.02.2018, sp. zn. 6Cdo/206/2017 zo dňa 27.02.2018, sp. zn. 8Cdo/6/2018 zo dňa 27.07.2018, 6Cdo/207/2018 zo dňa 17.04.2019 a sp. zn. 7Cdo/253/2021 zo dňa 31.03.2022. V uvedených rozhodnutiach Najvyšší súd SR zhodne konštatoval, že: „Pri posúdení právnej otázky pasívnej legitimácie žalovanej nemožno opomenúť rozsudok Súdneho dvora Európskej Únie C-22/12 vo veci Haasová zo dňa 24. októbra 2013, v ktorom Súdny dvor vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 (R 61/2018) uviedol, že „pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu. Najvyšší súd SR v tomto rozsudku vychádza z eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví, upraveného v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17.08.2016, kde Ústavný súd uviedol, že „je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka (poisťovňa) ako poistiteľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ Aj podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C - 277/12, smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má

pokryť aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená blízkym osobám usmrtených pri dopravnej nehody, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. V rovnakom duchu sa viackrát vyslovil aj Ústavný súd SR (napr. v rozhodnutiach I. ÚS 47/2016-17 zo dňa 17.08.2016, III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016, III. ÚS 610/2017-11 zo dňa 10.10.2017).

34. Poisťovateľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila. Poškodený môže priamo od neho požadovať na súde alebo mimo neho náhradu škody (porovnaj aj M. N., Občiansky zákonník, Eurokodex, 2011, 2. diel, str. 2409). Právo poškodeného na uspokojenie jeho nároku na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi (action directe), s ktorým škodca uzavrel poistnú zmluvu, je z tohto dôvodu najvyššou formou ochrany poškodeného. Poškodený nemusí požadovať náhradu škody najskôr od škodcu, môže ho „obísť“ a domáhať sa (aj žalobou podanou v civilnom konaní) náhrady škody priamo proti poisťovateľovi, je však povinný preukázať svoj nárok, t.j. všetko to, čo by inak bolo povinnosťou poisteného: škodu (§ 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.), vznik poistnej udalosti (§ 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka), príčinnú súvislosť medzi poistnou udalosťou a vznikom škody (§ 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z.z.), ako aj skutočnosť, že k škode došlo v čase trvania poistenia (§ 4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z.).

35. Vzhľadom na uvedené skutočnosti potom Okresný súd Dunajská Streda v súlade s ustálenou judikatúrou dospel k tomu záveru, že žalovaná je v konaní pasívne vecne legitimovaná a povinné zmluvné poistenie motorového vozidla zahŕňa podľa § 4 ods. 2 zákona o PZP tiež náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená blízkym osobám fyzických osôb usmrtených pri dopravných nehodách. Je tak potrebné ustáliť, že škodca - v tomto prípade nebohý E. A., nesie síce primárne zodpovednosť za dopravnú nehodu, ale povinnosť plniť má žalovaná ako poisťovateľ i v prípade náhrady nemajetkovej ujmy.

36. Žalovaná v konaní tiež vzniesla námietku premlčania, ktorú odôvodnila tvrdením, že judikatúra „pretransformovala“ inštitút náhrady nemajetkovej ujmy na škodu, a preto je potrebné aplikovať na ňu všetky právne ustanovenia upravujúce inštitút „škody“, t.j. tiež ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka. Žalovaná mala za to, že dvojročná subjektívna premlčacia lehota začala v prejednávanej veci plynúť dňom nasledujúcim po usmrtení zosnulej G. A., t.j. 12.07.2017 a uplynula dňa 12.07.2019. Keďže žaloba na súd bola podaná 02.07.2020, podľa názoru žalovanej, nárok žalobkýň je premlčaný. Tento právny názor súd nepovažuje za správny.

37. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci je jedným z prostriedkov zabezpečenia osobných (osobnostných) práv, ktoré režimu premlčania nepodliehajú, sa svojou povahou zreteľne odlišuje od týchto osobných (osobnostných) práv. (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/278/2007 zo dňa 25.09.2008 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/62/2006 zo dňa 26.06.2007). Náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka sa nepretransformovala na náhradu škody podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. Inštitút nemajetkovej ujmy upravený v slovenskom vnútroštátnom práve ustanovením § 13 Občianskeho zákonníka bol na základe povinnosti eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva ako celok zahrnutý pod pojem „škoda“ podľa zákona o PZP. Ide teda o rozšírenie pôsobnosti „škody“ podľa § 4 zákona o PZP, nie o transformovanie právneho inštitútu „náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka“ na „škodu podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka“. Uvedené je zrejmé aj z vyššie citovaných rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, predovšetkým rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31.07.2017 (R 61/2018). Smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku. Pričom však žiaden z uvedených právnych inštitútov nestráca svoju osobitosť v rámci vnútroštátneho právneho poriadku, vrátane rozdielnej úpravy premlčania. Zatiaľ čo na právo na náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka sa vzťahuje ustanovenie § 106 OZ, a teda subjektívna dvojročná premlčacia lehota, právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Táto začína plynúť odo dňa, kedy nárok mohol byť uplatnený prvýkrát. Na uvedené rozhodnutie nadviazal najvyšší súd rozhodnutím sp. zn. 7Cdo/252/2021 (R 3/2022), keď po stotožnení sa s vyššie uvedenými závermi (ešte nad rámec) poznamenal, že ide o premlčanie priameho nároku poškodeného voči poisťovni (§ 15 ods. 2 zákona č. 381/2000 Z. z.), ktoré sa však nedotýka povinnosti poisťovne poskytnúť poistné plnenie za poisteného (v mene poisteného) poškodenému (§ 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2000 Z. z.), a to na základe rozsudku vydanému iba voči poistenému. Zároveň poukázal na

to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života zavinením dopravnej nehody (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z., a preto v takýchto prípadoch je potrebné prihliadať na § 104 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/23/2022 zo dňa 27.04.2023, v ktorom Najvyšší súd konštatoval, že „zotrváva na svojich právnych záveroch a vychádzajúc z uvedených právnych úsudkov sa nehodlá od nich odchýliť, uzatvára, že právo poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. voči poisťovateľovi je právom majetkovej povahy a premlčuje sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, pričom premlčacia doba začína plynúť za rok po poistnej udalosti“.

38. V prejednávanej veci začala všeobecná trojročná premlčacia lehota plynúť dňa 11.07.2018 (keďže poistná udalosť, t.j. dopravná nehoda nastala dňa 11.07.2017) a uplynula 11.07.2021. Keďže na súd bola žaloba podaná dňa 02.07.2020, t.j. v premlčacej lehote, dospel súd k záveru, že námietka premlčania je v danej veci nedôvodná.

39. Predpokladom zodpovednosti a vzniku občianskoprávnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého nemajetkovú ujmu vyvolať v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou.

40. V rozsudku sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011 Najvyšší súd SR uviedol, že ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Na inom mieste odôvodnenia tohto rozsudku Najvyšší súd SR konštatoval, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.

41. V konaní bolo preukázané, že došlo k neoprávnenému zásahu zo strany škodcu - E. A., ktorého následkom bola smrť G. A., L. A.. K spoluzavineniu zosnulej G. A. nedošlo, keďže tá žiadnu svoju právnu povinnosť nezanedbala. Napriek tomu, že bola pripútaná bezpečnostným pásom, dopravnú nehodu neprežila. Zosnulá G. A. mala v čase úmrtia 32 rokov, udržiavala silné citové väzby so svojou matkou (žalobkyňa 2/) ako aj so svojou sestrou (žalobkyňa 1/). Je bez pochybností, že nečakaným, náhlym úmrtím G. A. došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkýň, spočívajúceho v obmedzení ich súkromného a rodinného života, pričom žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť namieste.

42. Na pojednávaní tunajšieho súdu dňa 08.10.2021 žalovaná voči žalobkyni 2/ vzniesla námietku výluky podľa § 5 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o PZP. Podľa tohto ustanovenia, ak poistná zmluva neustanovuje inak, poisťovateľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d), za ktorú poistený zodpovedá svojmu manželovi alebo osobám, ktoré s ním v čase vzniku škodovej udalosti žili v domácnosti. Podľa § 4 ods. 2 zákona o PZP poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku.

43. Je teda zrejmé, že výluka podľa § 5 ods.1 písm. b) bod 1 zákona o PZP nezahŕňa každú škodu spôsobenú manželovi a škodu na zdraví a náklady pri usmrtení poisťovateľ hradí i v prípade, že táto

bola spôsobená manželovi škodcu. Naopak, poisťovateľ nehradí hmotnú škodu spôsobenú manželovi škodcu, resp. osobám žijúcim so škodcom v jednej domácnosti. Táto výluka má svoje opodstatnenie v tom, že v opačnom prípade, t.j. ak by poisťovateľ hradil tiež hmotnú škodu, spôsobenú manželovi škodcu, by bol povinný de facto hradiť náhradu škody na veciach užívaných priamo škodcom (spoločné užívanie vecí osobami žijúcimi v spoločnej domácnosti sa predpokladá), čo ale nie je účelom povinného zmluvného (ale prípadného havarijného) poistenia. V prípade náhrady škody na zdraví je ale situácia iná a poisťovateľ je povinný hradiť náhradu škody na zdraví aj manželovi škodcu a osobám žijúcim s ním v spoločnej domácnosti. Súd dospel zhodne s právnym názorom žalobkýň k tomu záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy je svojou povahou najbližšie k práve náhrade škody na zdraví a nie je preto dôvod podradiť ju pod výluku podľa § 5 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o PZP. Pokiaľ ide o tvrdenie právneho zástupcu žalovanej na pojednávaní, že s prihliadnutím na to, že ide o samostatný právny inštitút, nie je dôvod pripodobňovať ho žiadnemu typu škody, s týmto sa súd nemôže stotožniť. Keďže o náhradu nemajetkovej ujmy bola povinnosť poisťovateľa hradiť za poisteného spôsobenú škodu/ujmu rozšírená až judikatúrou a eurokonformným výkladom ustanovení zákona o PZP, je takisto potrebné posúdiť, pokiaľ zákon o PZP upravuje viaceré typy škôd, na ktoré sa vzťahuje rôzna právna úprava (ako je to napr. v prípade výluky podľa § 5 ods.1 písm. b) bod 1 zákona o PZP), ku ktorému z daných typov škôd je nemajetková ujma najbližšie, aby mohol určiť tiež právnu normu, pod ktorú tento inštitút podradí. I v prípade, že by súd výluku podľa § 5 ods.1 písm. b) bod 1 zákona o PZP na prejednávanú vec aplikoval, znamenalo by to, že náhradu nemajetkovej ujmy pripodobnil k nejakému typu škody, v tomto prípade by náhradu škody pripodobnil k škode vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, ušlému zisku alebo trovám konania. Podľa názoru súdu má však náhrada nemajetkovej ujmy bližšie k náhrade škody na zdraví, na ktorú sa výluka podľa § 5 ods.1 písm. b) bod 1 zákona o PZP nevzťahuje, preto ani na prejednávanú vec uvedené zákonné ustanovenie neaplikoval.

44. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovanej, že v konaní je dostačujúca morálna satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, toto je takisto nedôvodné. B. E. A. došlo k strate možnosti akéhokoľvek morálneho zadosťučinenia (napr. ospravedlnením, odsúdením atď.). Skutočnosť, že už samotnú smrť škodcu právny zástupca žalovanej vo svojich podaniach považuje za formu satisfakcie, je v hrubom rozpore s dobrými mravmi a základnými hodnotami, na ktorých je civilizácia postavená.

45. Je bez akýchkoľvek pochýb, že nečakaným úmrtím G. A., dcéry žalobkyne 2/ a sestry žalobkyne 1/ došlo k tak závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkýň, spočívajúceho v obmedzení ich súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť namieste. Následky zásahu do súkromia žalobkýň sú nereparovateľné, náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá žalobkyniam vznikla môže však, poskytnutá v peniazoch, aspoň prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu. Z dokazovania vyplynulo, že dôsledky úmrtia G. A. sú osobitne závažnou ujmou, z ktorej sa žalobkyne nedokázali spamätať dlhú dobu. Strata možnosti mať citové vzťahy a väzby matky s dcérou ako aj dvoch sestier, sú podľa názoru súdu v konkrétnom súkromnom živote žalobkýň osobitne zreteľa hodné. Žalobkyne sú o možnosť rozvoja väzieb ochudobnené.

46. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy, žalobkyňa 2/ žiadala priznať jej sumu 30.000,- Eur a žalobkyňa 1/ žiadala priznať sumu 10.000,- Eur. Občiansky zákonník maximálnu ani minimálnu výšku zadosťučinenia neupravuje, upravené je iba to, že zadosťučinenie musí byť primerané, rozhodujúca je závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo.

47. Súd v konaní ustálil, že žalobkyne 1/ a 2/ majú postavenie tzv. sekundárnych obetí, t.j. ide o osoby odlišné od primárneho poškodeného, ktoré sú oprávnené požadovať náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla v priamej nadväznosti na ujmu priameho poškodeného. Ide teda o obete, ktoré utrpeli nemajetkovú ujmu na základe ich úzkej citovej väzby a blízkosti k primárne poškodenému subjektu. Úzka blízkosť vzťahu vyjadruje, že sekundárnou obeťou môže byť len úzky okruh subjektov, ktoré utrpeli v dôsledku smrti psychickú ujmu. Blízkosť vzťahu medzi sekundárnou a primárnou obeťou je nevyhnutné posúdiť vo vzájomnej súvislosti na základe objektívnych kritérií (napr. formálna a reálna príslušnosť k rodine, existencia spoločnej domácnosti, vzťahy starostlivosti a opatrovania, pravidelný kontakt a pod.)

48. Blízkosť a intenzitu vzťahu žalobkyne 1/ a nebohej G. A. mal súd preukázanú z výsluchu žalobkyne 1/ na pojednávaní dňa 08.10.2021 a dňa 14.07.2023, ako aj z písomných vyjadrení (najmä z vyjadrenia zo dňa 05.03.2023). Nebohá bola jediná sestra žalobkyne 1/ (iného súrodenca nemá), s ktorou mala

nadštandardný vzťah. Žalobkyňa 1/ uviedla, že jej sestra bola aj jej najlepšia kamarátka, a tak stratila nielen sestru, ale aj kamarátku. Žalobkyňa 1/ sa vždy obrátila na sestru, keď niečo potrebovala. Trávili spoločne veľa spoločného času. Sestry vyrastali a žili v spoločnej domácnosti ich rodičov až do 27 rokov nebohej, kedy sa tá odsťahovala do svojho rodinného domu, ktorý však stál vedľa rodičovského domu a mali spoločný dvor. Boli v každodennom kontakte. V deň promócií žalobkyne 1/ došlo k dopravnej nehode, ktorú síce žalobkyňa 1/ priamo nevidela, ale bola prítomná na mieste dopravnej nehody a videla, ako sa zdravotníci snažili oživovať jej sestru. Uviedla, že najskôr nechápala, čo sa to okolo nej deje. Iba stála a pozerala. Až keď videla zlomeného manžela sestry, začala aj ona plakať. Následne túto udalosť museli oznámiť aj maloletej dcére jej sestry. Týždne nevedela spať, videla ich pred sebou, trvalo mesiace, kým dokázala hovoriť o tom, čo sa stalo. Dodnes keď jej napadne niečo v súvislosti so sestrou, začne plakať. Pocit traumy u nej pretrvával dlhodobo. Ťažko sa vyrovnávala aj so skutočnosťou, že nehodu spôsobil jej otec.

49. Blízkosť a intenzitu vzťahu žalobkyne 2/ a nebohej G. A. mal súd preukázanú z výsluchu žalobkyne 1/ na pojednávaní dňa 19.10.2021 a dňa 14.07.2023, ako aj z písomných vyjadrení (najmä z vyjadrenia zo dňa 05.03.2023). Nebohá bola prvorodená dcéra žalobkyne 2/, s ktorou dlhodobo žili spolu v jednej domácnosti až kým sa presťahovala do svojho domu. Vzťah medzi nimi však napriek odsťahovaniu sa staršej dcéry zostal intenzívny, boli aj dva – trikrát denne v kontakte. V deň nehody videla auto so zosnulým manželom a dcérou v poli, pričom sa modlila, aby sa zachránila aspoň dcéra. Nevedela sa z jej straty spamätať. Na dcéru myslí každý deň, najmä keď príde na návštevu jej vnučka. Na cintorín chodí pravidelne, týždenne. Dcéra jej chýba, spomínajú si na ňu. Pokiaľ ide o pocit, ktorý zažívala bezprostredne po nehode a dnes, je to o trošku lepšie, ale ešte stále ju to bolí, najmä keď sa pozrie na fotografiu alebo aj na vnučku. O zosnulej dcére sa rozpráva aj so žalobkyňou 1/.

50. Vzhľadom na vyššie uvedené nie sú pochybnosti o tom, že išlo o súdržnú rodinu, v ktorej si jednotlivci sú a boli vzájomnou oporou. Žalobkyne ťažko znášali stratu sestry a dcéry, nevedeli sa z nej spamätať. Nemožno pritom opomenúť ani skutočnosť, že žalobkyne boli osobne prítomné pri oživovaní a smrti zosnulej G. A. a museli jej smrť oznámiť manželovi a maloletej dcére.

51. Pri stanovení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy súd musí prihliadnuť na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Preto určujúcimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti. Odškodnenie pozostalých z dôvodu nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu, pri ktorej súd zvažuje všetky právne významné okolnosti spoluurčujúce výšku tejto ujmy. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). Zvažuje sa intenzita vzťahu žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe a eventuálne poskytnutie inej satisfakcie.

52. V náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14, bolo konštatované, že „pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch“. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamoúmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa článku 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo dňa 06.03.2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Y. v. Slovenská republika v rozhodnutí zo dňa 09.10.2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, i to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmách a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky zase konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, sp. zn. I.ÚS 2844/14.

53. Žalobkyne poukázali na rozhodovaciu prax súdov, kedy Krajský súd Prešov priznal rozhodnutím sp. zn. 10Co/5/2018 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Bardejov sp. zn. 2C/25/2015 za smrť brata nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- Eur, Krajský súd Košice rozhodnutím sp. zn. 9Co/462/2016 za smrť brata nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- Eur, Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 6Cdo/92/2015 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6Co/217/2014 a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 18C/762012 nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 40.000,- Eur za zásah do práv rodičov, Krajský súd Nitra rozhodnutím sp. zn. 5Co/264/2017 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 6C/143/2015 náhradu nemajetkovej ujmy v sume 25.000,- Eur za smrť dcéry, Krajský súd Trnava rozhodnutím sp. zn. 24Co/479/2012 z 13.11.2013 potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorým priznal 25.000,- Eur za smrť syna, rozhodnutím sp. zn. 6Co/176/2016 Krajský súd v Nitre v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Nitra sp. zn. 17C/22/2015 priznal nemajetkovú ujmu 20.000,- Eur matke za smrť plnoletého syna, rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/127/2013 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Prešov sp. zn. 20Co/188/2012 bola za smrť dcéry každému z rodičov priznaná suma 33.000,- Eur. Krajský súd Bratislava rozsudkom sp. zn. 6Co/169/2016 zo dňa 24.04.2019 potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 9C/142/2013 zo dňa 19.02.2016, ktorým priznal sestre náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- Eur za smrť 19 ročného brata. Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 23Co/188/2019 zo dňa 25.11.2020 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 5C/42/2014 zo dňa 13.06.2019 v priznal každému súrodencovi za stratu 25 ročného brata náhradu nemajetkovej ujmy 7.500,- Eur. Krajský súd Žilina rozsudkom sp. zn. 6Co/93/2021 zo dňa 28.10.2021 priznal každému z dvoch súrodencov náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- Eur za usmrtenie súrodenca pri dopravnej nehode. Krajský súd Trenčín rozsudkom sp. zn. 17Co/322/2017 zo dňa 26.07.2018 priznal súrodencovi (12 r. bratovi) náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- Eur za smrť 20 ročného brata za jeho usmrtenie pri dopravnej nehode. Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 13Co/12/2021 zo dňa 20.04.2021 priznal 15 ročnej sestre náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7000,- Eur za usmrtenie 18 ročnej dcéry za usmrtenie pri dopravnej nehode. Krajský súd v Prešove priznal súrodencovi rozsudkom sp. zn. 10Co/5/2018 zo dňa 15.11.2018 náhradu nemajetkovej ujmy za smrť jediného brata 10.000,- Eur za zásah do práv brata. Okresný súd Žilina rozsudkom sp. zn. 42C/51/2019 zo dňa 17.09.2021 priznal staršiemu bratovi za stratu 18 ročného brata náhradu nemajetkovej ujmy 10.000,- Eur za jeho usmrtenie pri dopravnej nehode. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom spisová značka 11C/17/2020 zo dňa 10.02.2022 priznal 4 maloletým súrodencom (8, 9 a 14 rokov) náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- Eur za usmrtenie 3 a pol ročnej sestry po zohľadnení 50 % spolu zavinenia zákonného zástupcu maloletej (zanedbanie náležitého dohľadu).

54. Žalovaná poukázala na rozhodnutia Krajského súdu Žilina sp. zn. 9Co/256/2013 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Martin sp. zn. 6C/94/2006, kedy pozostalým po chodkyni zrazenej a usmrtenej na priechode pre chodcov súd priznal jednému maloletému dieťaťu 13.000,- Eur, druhému 10 000,- Eur a manželovi 17 000,- Eur. Rozhodnutím Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 5C/351/2013 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Nitra sp. zn. 8Co/470/2014 bolo priznané deťom po 10.000,- Eur ako odškodnenie nemajetkovej ujmy. Rovnako v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra sp. zn. 8C/41/2012 v spojení s konaním na Krajskom súde Nitra sp. zn. 5Co/182/2013 bolo priznané pozostalému manželovi a maloletým deťom po 10.000,- Eur.

55. Nadväzujúc na prípady uvádzané stranami sporu, výška priznanej nemajetkovej ujmy pre príbuzných, a to rodičov a súrodencov bola riešená po zohľadnení špecifických okolností veci, napr. v konaní Okresného súdu Banská Bystrica vedenom pod sp. zn. 20C/11/2015 súd rozsudkom zo dňa 06.10.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/20/2021 zo dňa 26.05.2022 za situácie usmrtenia syna v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy matke v sume 12.500,- Eur, v konaní Okresného sudu Lučenec vedenom pod sp. zn. 15C/4/2021 súd rozsudkom zo dňa 21.04.2022 za situácie usmrtenia syna v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy matke v sume 10.000,- Eur, v konaní Okresného súdu Prievidza vedenom pod sp. zn. 18C/381/2015 súd rozsudkom zo dňa 19.05.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/322/2017 zo dňa 26.07.2018 za situácie usmrtenia syna a súrodenca v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom zvlášť v sume 15.000,- Eur a súrodencovi 10.000,- Eur, v konaní Okresného súdu Nové Zámky vedenom pod sp. zn. 4C/119/2014 súd rozsudkom zo dňa 04.05.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7Co/286/2017 zo dňa 21.06.2018 za situácie usmrtenia syna, súrodenca a druha v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu

nemajetkovej ujmy obom rodičom zvlášť v sume 15.000,- Eur, súrodencovi 10.000,- Eur a družke 10.000,- Eur, v konaní Okresného súdu Košice II vedenom pod sp. zn. 25C/1/2014 súd rozsudkom zo dňa 03.05.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/462/2016 zo dňa 21.09.2017 za situácie usmrtenia syna a súrodenca v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom zvlášť v sume 8.000,- Eur a dvom súrodencom zvlášť 4.000,- Eur, v konaní Okresného súdu Prešov vedenom pod sp. zn. 20C/66/2021 súd rozsudkom zo dňa 18.02.2022 za situácie usmrtenia syna a súrodenca v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom zvlášť v sume 15.000,- Eur a 4 súrodencom zvlášť 5.000,- Eur, v konaní Okresného súdu Kežmarok vedenom pod sp. zn. 2C/47/2018 súd rozsudkom zo dňa 25.06.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/10/2020 zo dňa 23.03.2021 za situácie usmrtenia syna a brata v dôsledku dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy obom rodičom a sestre každému po 25.000,- Eur. Rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/566/2015 bolo priznaných žalobkyni 20.000,- Eur a žalobcom 2/ až 4/ po 10.000,- Eur. Tiež vo veci sp. zn. 6Co/80/2017 Krajského súdu v Trenčíne bolo priznaných pozostalým, ktorých blízka osoba zomrela náhrada v sumách od 20.000,- Eur až 26.000,- Eur mimo náhrady za ujmu spôsobenú dopravnou nehodou. Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14.03.2012 dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000,- Eur.

56. V posudzovanej veci súd vzhľadom na zistený skutkový stav, v závislosti od príbuzenského stupňa medzi žalobkyňami, priznal náhradu nemajetkovej ujmy v diferencovanom rozsahu, a to žalobkyni 1/ sumu 8.000,- Eur a žalobkyni 2/ sumu 18.000,- Eur. Uvedenú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súd považuje za primeranú s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu. Súd prihliadol na závažnosť ujmy, a to na závažný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobkýň, ku ktorému došlo nečakaným a náhlym úmrtím G. A.. Zosnulá mala v čase úmrtia 32 rokov, pričom tak ako to vyplynulo aj z vykonaného dokazovania, udržiavala silné citové väzby so žalobkyňami. Čo sa týka okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, súd viazaný názorom odvolacieho súdu prihliadol na skutočnosť, že do práv žalobkýň došlo konaním E. A., t.j. otca žalobkyne 1/ a manžela žalobkyne 2/, ktorý taktiež zahynul pri dopravnej nehode. Príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča, t.j. rodinného príslušníka žalobkýň, ktorý prekročil povolenú rýchlosť a nezvládol manéver predchádzania. Bezprostrednou príčinou smrti G. A. bola mozgová smrť v dôsledku závažných poranení hlavy a ďalších poranení tela, ktoré menovaná utrpela pri dopravnej nehode. Čo sa týka okolností na strane zosnulej, tá tak ako súd konštatoval aj vyššie, žiadnu svoju povinnosť nezanedbala. Na strane žalobkýň súd prihliadol na to, že k dopravnej nehode došlo v deň dôležitej životnej udalosti žalobkyne 1/ (v deň jej promócií), ktorú tá mienila osláviť spolu so svojou najbližšou rodinou, teda s rodičmi a sestrou. Obe žalobkyne boli prítomné na mieste nehody, vnímali prítomnosť rýchlej zdravotnej pomoci a videli ako sa záchranári snažili zachrániť život ich blízkej osoby. Spomienky na túto tragickú udalosť sú pre žalobkyne bez pochýb mimoriadne traumatizujúce.

57. Žalobkyňa 1/ v čase dopravnej nehody utrpela stratu svojej jedinej sestry a súčasne najlepšej kamarátky, s ktorou mala veľmi blízky a dobrý vzťah. Súd nemá žiadne pochybnosti, že jej sestra veľmi chýba (žalobkyňa 1/ sa rozplakala aj na pojednávaní). Žalobkyňa 1/ už nemôže rozvíjať svoj súrodenecký vzťah so sestrou. So zosnulou sestrou vyrastali spolu a aj v dospelosti trávili spolu voľný čas. Napriek tomu, že nežili v spoločnej domácnosti, boli každý deň v kontakte, pričom žalobkyňa bola a aj v súčasnosti je nápomocná pri starostlivosti o maloletú dcéru zosnulej. Vychádzajúc z týchto úvah, súd žalobkyni 1/ priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000,- Eur, ktorú považuje s prihliadnutím na rozhodovaciu činnosť súdu, s rešpektom k ústavnému princípu proporcionality, za primeranú.

58. Strata dcéry v dôsledku jej úmrtia v mladom veku (32 rokov) bola pre žalobkyňu 2/ ako matku najzávažnejšia životná ujma, preto akýkoľvek pokus o finančnú náhradu je absolútne fiktívna a z povahy uvedenej disproporcie hodnôt sa nebude zdať ako dostatočná náhrada za život žiadna suma. Súd však s cieľom aspoň čiastočne zmierniť jej útrapy, zohľadnil vzťah žalobkyne 2/ a jej prvorodenej nebohej dcéry, ktorý bol veľmi blízky aj keď nežili v spoločnej domácnosti, avšak sa viackrát denne stretávali. Súd však prihliadol aj na skutočnosť, že zosnulá síce bola ekonomicky aktívna, žalobkyňa 2/ nebola od nej finančne závislá resp. odkázaná na jej starostlivosť. Podľa názoru súdu výška nemajetkovej ujmy 18.000,- Eur pre žalobkyňu 2/ ako matku, ktorá stratu dcéry znáša najťažšie, a preto by jej mala byť priznaná vyššia náhrada ako sestre, je primeraná.

59. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, súd teda nevyhovel žalobe žalobkýň v plnom rozsahu, keď žalobkyni 1/ z uplatnenej sumy 10.000,- Eur priznal sumu 8.000,- Eur a žalobkyni 2/ z uplatnenej sumy 30.000,- Eur priznal sumu 18.000,- Eur, preto žalobu vo zvyšnej časti zamietol.

60. Povinnosť, ktorú súd uložil žalovanej týmto rozsudkom, je žalovaná povinná splniť v súlade s § 232 ods. 3 CSP do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

61. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

62. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

63. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

64. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

65. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj v sporoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (str. 906 Komentára k Civilnému sporovému poriadku, C. H. Beck). Aj z dôvodovej správy k ustanoveniu § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore, ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Keďže predmetom konania bol nárok žalobkýň na zaplatenie nemajetkovej ujmy v spore o ochranu osobnosti, ktorej výška závisela od úvahy súdu, bol žalobkyniam priznaný nárok na náhradu trov konania čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu. V súlade s § 262 ods. 1 CSP súd rozhodoval len o nároku na náhradu trov konania, o ich výške podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Dunajská Streda. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Trnave.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis. V odvolaní sa popri uvedených všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v § 365 ods. 1 CSP, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.